

منابع مالی بانک جهانی برای تأمین تقاضاهای آینده محدود است

نشاره:

همزمان با برگزاری اجلاس مشترک بهره‌مندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، کمیته توسعه صندوق تشکیل جلسه داد و در آن وزیرای دارایی و رؤسای بانک‌های مرکزی کشورهای عضو شرکت کردند.

کمیته توسعه به‌طور کلی سه موضوع اصلی شامل مبارزه با بیماری ایدز، کاهش بدهی کشورهای فقیر و موضوع توسعه و تجارت را مورد بحث و بررسی قرار داد.

مادهصل تلاش کمیته توسعه به صورت اطلاعیه‌ای در ۱۷ آوریل ۲۰۰۰ در واشنگتن منتشر شد. نظر به اهمیت این اطلاعیه از نظر راهبردهایی که برای حل مسایل و موضوعات مورد بحث ارائه شد، فرازهایی از آن را که در نشریه «بررسی صندوق بین‌المللی پول» چاپ شده است، برای آگاهی خوانندگان نشریه «بررسی‌های بازرگانی» به رشته تحریر درآورده‌ایم.

آنها اظهار داشتند، کشورهای توسعه‌یافته برای دستیابی بیشتر کشورهای درحال توسعه به بازارهایشان (بسه‌ویژه درخصوص محصولات کشاورزی و منسوجات) فعالیت‌های گسترده‌ای انجام داده‌اند. لذا کشورهای درحال توسعه باید اصلاحات مناسبی را اعمال نمایند تا به‌وسیله این اصلاحات، تجارت آنها توسعه پیدا کند و فقر کاهش یابد.

کمیته توسعه در اطلاعیه خود تأکید کرد، اکثر کشورهای بسیار فقیر در ادغام اقتصادشان در نظام تجارت جهانی، عقب‌افتاده‌اند. لذا انجام اصلاحات داخلی و بین‌المللی ضرورت دارد. این اصلاحات که برای افزایش دستیابی به بازارها صورت می‌گیرد، با توسعه جامع و قابل پیش‌بینی بازار معاف از عوارض گمرکی و سهمیه‌های وارداتی، میسر

کشورها، بحث و گفت‌وگو کردند و بر اهمیت رسالت خود در حفظ و تحکیم مؤسسه‌های چندملیتی به عنوان بازاری قوی برای پیشرفت و برابری و ثبات در جهان تأکید نمودند.

تجارت، توسعه، کاهش فقر
وزیران دارایی کشورهای عضو کمیته توسعه بر اهمیت فزاینده «تجارت» در «توسعه و کاهش فقر» تأکید کردند و متذکر گردیدند، رشد اقتصادی سریع و پایدار، شرط لازم برای کاهش فقر است.

آنها متذکر شدند، کشورهایی که اقتصاد باز را برگزیده‌اند، سریع‌تر از کشورهای دارای اقتصاد بسته، رشد خواهند کرد، زیرا منافع عمده و اساسی از آزادسازی بیشتر رژیم‌های تجاری در کشورهای درحال توسعه و توسعه‌یافته، به‌دست می‌آید.

شصت و یکمین اجلاس کمیته توسعه ۱۷ آوریل ۲۰۰۰ در واشنگتن به ریاست «تارین نیماناهامیندا» وزیر دارایی تایلند برگزار شد. در اطلاعیه منتشر شده پس از این نشست، وزیران دارایی بر اهمیت موضوع «تجارت» در کاهش فقر و توسعه جوامع درحال رشد تأکید کردند.

بررسی‌ها و مشاوره‌های کمیته درخصوص نقش مناسب مؤسسات بین‌المللی در توسعه جوامع در حالی صورت گرفت که دولت‌ها و مردم سراسر جهان با فرصت‌ها و چالش‌های روند جهانی شدن اقتصاد روبه‌رو شده‌اند.

وزیران شرکت‌کننده در اجلاس کمیته توسعه درباره چگونگی تقویت و تحکیم تلاش‌ها در جهت کاهش فقر، تشدید مبارزه با بیماری ایدز و گسترش منافع ناشی از توسعه تجارت برای تمام

کشورهای فقیر بسیار بدهکار و نیز تقویت راهبرد کاهش فقر، قدردانی نمود. کمیته ضمن قدردانی از مؤسسات چندجانبه در همکاری با راهبرد کاهش بدهی، متذکر شد، اجرای موفقیت‌آمیز این راهبرد به تأمین منابع مالی کافی بستگی دارد.

کمیته همچنین متذکر شد، مؤسسات چندجانبه به حمایت فوری نیاز دارند و از این که کشورهای اعطاءکننده کمک در اجلاس سپتامبر ۱۹۹۹ تعهدات مالی در خصوص کاهش بدهی کشورهای فقیر را پذیرفته‌اند، استقبال کرد، اما خواستار آن شد که این کشورها قول‌هایی را که داده‌اند، در اسرع وقت عملی سازند.

با این وجود، کمیته توسعه تصریح کرد، منابع مالی موردنیاز برای کاهش

بدهی کشورهای فقیر، حتی اگر کشورهای اعطاءکننده کمک به قول‌هایشان عمل کنند، کافی نیست. کمیته از کشورهای

تاکنون به قولشان عمل نکرده‌اند، خواست اعانات خود را به صندوق اعتماد (Trust Fund) ارایه کنند.

وزیران شرکت‌کننده در نشست کمیته توسعه تصریح کردند، برنامه بخشودگی بدهی کشورهای بسیار فقیر، منابع موردنیاز مؤسسات کمک‌کننده نظیر اتحادیه بین‌المللی توسعه را به میزان کافی تأمین نمی‌کند.

کمیته از بستانکاران بین‌المللی خواست که در برنامه کاهش بدهی کشورهای بسیار فقیر مشارکت کنند و در مواقع استثنایی، انعطاف‌پذیری بیشتری در قبال این کشورها نشان دهند.

گسترش صادرات کشورهای درحال توسعه و مسایلی که این کشورها در اجرای توافقنامه گفت‌وگوهای دور اروگوئه با آن روبه‌رو شده‌اند و نیز ارتباط پیچیده میان تجارت و توسعه در این کشورها به انجام رساند.

کشورهای فقیر بسیار بدهکار

کمیته توسعه، پیشرفت حاصله در اجرای برنامه کاهش بدهی کشورهای فقیر بسیار بدهکار را ستود. این برنامه که در اجلاس قبلی کمیته تصویب شده بود، شامل کاهش ۱۴ میلیارد دلار بدهی خارجی کشورهای بولیوی، موریتانی، موزامبیک، تانزانیا و اوگاندا بود.

کمیته مقرر کرد که در سال جاری علاوه بر آنها، ۱۵ کشور دیگر برای کاهش بدهی خارجی‌شان از سوی

○ کمیته توسعه از بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و سازمان جهانی تجارت دعوت کرد که برنامه‌های مؤثری را برای گسترش فضای تجارت آزاد و ارایه کمک‌های تجاری به کشورهای کمتر توسعه یافته تدوین و اعمال نمایند.

هیأت‌مدیره بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، مورد بررسی قرار گیرند. کمیته، دولت‌های کشورهای فقیر بسیار بدهکار را به همکاری دقیق و نزدیک با بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول و دیگر کشورهای شرکت‌کننده در «برنامه کاهش بدهی» در پیگیری سیاست‌های مناسب، دعوت کرد تا از این طریق ارایه تسهیلات کاهش بدهی و پیشرفت راهبرد کاهش فقر، تسریع گردد.

کمیته توسعه همچنین از اقدام بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در تشکیل یک کمیته مشترک اجرایی برای تسهیل اجرای برنامه کاهش بدهی

می‌گردد. کمیته متذکر شد، پتانسیل (توانایی) ادغام در اقتصادهای منطقه‌ای به کشورهای درحال توسعه در افزایش سهمشان در تجارت جهانی، کمک می‌کند.

کمیته بر ضرورت آغاز به‌هنگام مذاکرات چندجانبه سازمان جهانی تجارت در خصوص مسایلی که مایه نگرانی کشورهای درحال توسعه است، تأکید کرد. زیرا کشورها باید مطمئن شوند که تلاش‌هایشان برای گسترش تجارت در یک چارچوب جامع برای توسعه قرار گرفته است. این تلاش‌ها شامل اصلاحات ضروری، سرمایه‌گذاری در بنگاه‌های اقتصادی و اجرای برنامه‌های زیربنایی و اجتماعی می‌باشند.

کمیته توسعه، تعهد بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در خصوص تلاش‌های مذکور را یادآور شد و افزود: این تعهد نشان‌دهنده پیروی از راهبرد

کاهش فقر است. کمیته توسعه بار دیگر از بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و سازمان جهانی تجارت دعوت کرد که برنامه‌های مؤثری را برای گسترش فضای تجارت آزاد و ارایه کمک‌های تجاری به کشورهای کمتر توسعه یافته، تدوین و اجرا نمایند.

کمیته از بانک جهانی خواست تا موضوع تجارت را در برنامه‌های کمک خود به کشورها قرار دهد و این کار را از طریق ارایه حمایت‌های مالی و فنی بیشتر در جهت توسعه زیربنای امور تجاری و مؤسسات انجام دهد. در همین حال از بانک جهانی خواست تا برنامه تحقیقات در خصوص موانع موجود در

راهبرد کاهش فقر

کمیته توسعه از پیشرفت حاصله در «راهبرد کاهش فقر» استقبال کرد و این گرایش را ابزاری برای تحکیم ارتباط میان کاهش بدهی و مساعدت خارجی برای کاهش بدهی دانست و تمرکز وام‌دهی بین‌المللی بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول برای کاهش بدهی کشورهای فقیر را خواستار شد.

بسیاری از کشورهای فقیر به توسعه از طریق روندهای شفاف و مشارکتی روی آورده‌اند. این راهبرد جامع به مسایل کلیدی رویارویی با فقر مانند رشد متوازن، تمرکززدایی، مقابله با فساد اداری و ایجاد ظرفیت‌های اقتصادی می‌پردازد.

کمیته توسعه از گام‌های برداشته شده از سوی این‌گونه دولت‌ها که به پیشبرد برنامه کاهش بدهی و اعطای وام‌های ترجیحی کمک می‌کند، استقبال کرد و آن را گرایشی برای کمک به کشورهای کم‌درآمد توصیف نمود و از بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول خواست تا منابع کافی برای حمایت از روند اجرایی «راهبرد کاهش فقر» اختصاص دهند.

کمیته از بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول خواست تا با حس همکاری در جهت پیشبرد کامل راهبرد کاهش بدهی گام بردارند و کشورهای را که با اتخاذ سیاست‌های اقتصاد

کلان و سیاست‌های مالی یکپارچه فعالیت می‌کنند یاری دهند. از آنجا که راهبردهای کاهش فقر باید در مسیر اصلی قرار گیرند، لذا می‌بایست در بودجه‌های سالانه کشورها ملحوظ گردند. کمیته بر اهمیت فزاینده اعطای کمک‌های مالی و

فنی برای بهبود سیستم‌های آمارگیری، بررسی داده‌ها، مهارت تحلیل آمارها در کشورهای که گرایش به کاهش فقر دارند، تأکید کرد.

کمیته، مؤسسات دوجانبه و چندجانبه را به حمایت از دولت‌های کشورهای فقیر بسیار بدهکار در آماده‌سازی راهبردهایشان برای کاهش بدهی، تشویق کرد. این مؤسسات با مشارکت در طراحی راهبردها با هدف تنظیم برنامه‌های کمک‌رسانی خودشان، می‌توانند هماهنگی لازم را با دولت‌ها برای کاهش بار عظیم بدهی‌های خارجی‌شان به‌عمل آورند.

تشدید تلاش‌ها برای مبارزه با بیماری ایدز

وزیران شرکت‌کننده در نشست کمیته توسعه تأکید کردند، همه‌گیری ویروس ایدز که اکنون ۵۰ میلیون نفر در سراسر جهان را مبتلا ساخته، نه تنها تهدیدی جدی علیه سلامت عمومی و مسبب رنج بزرگی برای انسان‌هاست، بلکه خطری جدی برای توسعه جوامع نیز محسوب می‌شود. گسترش بیماری ایدز، رشد

○ کشورهای فقیر بسیار بدهکار به همکاری نزدیک با بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و دیگر کشورهای شرکت‌کننده در «برنامه کاهش بدهی» و پیگیری سیاست‌های مناسب دعوت شدند تا بتوانند تسهیلات بیشتری در زمینه کاهش بدهی و پیشرفت راهبرد کاهش فقر به‌دست آورند.

اقتصادی، اساس حکومت‌ها، سرمایه انسانی، بهره‌وری نیروی کار و فضای سرمایه‌گذاری را تضعیف می‌کند و در نتیجه اساس برنامه «توسعه و کاهش فقر» را متزلزل می‌سازد. گسترش بیماری ایدز نه تنها خطر

حادی برای توسعه کشورهای صحرای غربی آفریقا می‌باشد، بلکه تهدید فزاینده‌ای برای توسعه جوامع آسیایی و کشورهای حوزه دریای کارائیب و نیز تهدید احتمالی برای بسیاری از کشورهای شرق اروپا و دیگر نقاط جهان است.

با انتشار ویروس ایدز، حتی کشورهایی که در حال حاضر با نرخ پایین تورم روبه‌رو هستند، نمی‌توانند نسبت به تقویت برنامه‌های مبارزه با ویروس ایدز، بی‌تفاوت بمانند و می‌بایست هزینه‌های خود (هزینه‌های عمومی تورم‌زا) برای مبارزه با این بیماری را افزایش دهند.

با توجه به این موارد، کمیته توسعه نسبت به وضعیت انتشار ویروس ایدز هشدار داد و تشدید اقدامات بین‌المللی و تسریع این اقدامات را برای رویارویی با بحران جهانی ویروس ایدز خواستار شد. کمیته توسعه در این باره ضرورت پیشگیری از بیماری ایدز، افزایش مراقبت‌های بهداشتی و معالجه بیماران ایدز را برشمرد و خواستار تشویق و حمایت از تمامی عواملی که به نوعی در این مبارزه سهیم می‌باشند، شد.

کمیته از دولت‌ها، مؤسسات بین‌المللی، جامعه مدنی، رسانه‌ها، بخش خصوصی شامل صنایع دارویی خواست تا تلاش‌هایشان را برای مقابله با

بیماری ایدز افزایش دهند. وزیران شرکت‌کننده در این نشست، همچنین از کشورهای درحال توسعه و اقتصادهای درحال گذار خواستند تا تهددات سیاسی و اقتصادی خود را در قبال مبارزه با ایدز، افزایش دهند و

تلاش‌های بین‌المللی برای کم کردن خطر تأثیرگذاری بحران‌های مالی آینده استقبال کردند و از اقدامات و سیاست‌هایی که آسیب‌پذیری کشورها در قبال بحران‌های مالی را کاهش می‌دهد، حمایت کردند.

کمیته از تشریح مساعی بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در خصوص اجرای برنامه ارزیابی‌های بخش مالی، گزارش‌های مربوط

به رعایت استانداردها و قوانین و نیز کار روی مدیریت بدهی، استقبال کرد و بانک جهانی را تشویق نمود که از این ارزیابی‌ها در طراحی، ارایه و بسیج حمایت

مالی برای ایجاد ظرفیت‌های اقتصادی استفاده کند.

ظرفیت مالی بانک جهانی

وزیران شرکت‌کننده در نشست کمیته توسعه، گزارش بانک جهانی در خصوص ظرفیت مالی این مؤسسه بین‌المللی را بررسی و تأیید کردند که وضع مالی بانک همچنان «مساعد» باقی خواهد ماند. با این وجود، آنها تصریح کردند که احتمال دارد ظرفیت مالی بانک جهانی به شکلی قابلیت آن را در تأمین تقاضاهای آینده محدود کند.

از این‌رو از هیأت‌مدیره بانک خواسته شد که موضوع را بررسی کند و به کمیته توسعه گزارش دهد. قرار است اجلاس آینده کمیته توسعه در ۲۵ سپتامبر ۲۰۰۰ در پراگ (جمهوری چک) برگزار شود.

خصوصیات کشورهای کوچک که به‌طور ویژه آنها را آسیب‌پذیر می‌کند، استقبال شده است.

در این اطلاعیه آمده است: تعدادی از کشورهای با اقتصاد بزرگتر، در برخی و یا تمام این مشخصه‌ها سهم می‌باشند. گزارش کمیته در خصوص مشخصه‌های اقتصادهای کوچک به چالش‌های توسعه‌ای این کشورها اشاره

برنامه‌های سراسری و بخشی را گسترش دهند. حتی در پاره‌ای موارد به اقدامات منطقه‌ای روی آورند و از طریق ابداع سیستم‌های بهداشتی اولیه موردنیاز برای ارایه خدمات به بیماران و مبارزه با گسترش ایدز و نیز اختصاص منابع مالی بیشتر در اختیار مجامع محلی، مسؤولیت بیشتری را در قبال بحران جهانی ایدز نپذیرند.

کمیته توسعه از کشورهای صنعتی و سازمان‌های بین‌المللی خواست که مبارزه با بیماری ایدز را در مجموعه برنامه‌های توسعه‌ای خود بگنجانند و منابع مالی بیشتری را متناسب با بحران ایدز، اختصاص دهند.

وزیران شرکت‌کننده در نشست کمیته توسعه، از تلاش‌های فزاینده بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در مبارزه با ویروس ایدز و شرکت فعال آنها در برنامه مبارزه با ایدز، راهبرد جدید مبارزه با ایدز در آفریقا و همکاری‌شان با اتحاد جهانی برای مصون‌سازی در قبال ایدز، استقبال کردند.

آنها از بانک جهانی خواستند که فعالیت خود را در بعد بین‌المللی برای مقابله با ایدز گسترش دهد. آنها از بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول خواستند که در راهبرد کاهش فقر و برنامه ابتکار عمل (برای کاهش بدهی کشورهای بسیار فقیر) بحث مبارزه با ایدز را نیز قرار دهند.

دبیرخانه مشترک المنافع - نیروی مشترک کار بانک جهانی بر روی کشورهای کوچک

در اطلاعیه کمیته توسعه از تحلیل

○ ویروس ایدز که اکنون ۵۰ میلیون نفر را در جهان مبتلا به بیماری کرده، نه تنها تهدیدی برای سلامت عمومی انسان‌ها است، بلکه فطری جدی برای توسعهٔ جوامع محسوب می‌شود، زیرا گسترش ایدز، رشد اقتصادی، اساس حکومت‌ها، سرمایهٔ انسانی، بهره‌وری نیروی کار و فضای سرمایه‌گذاری را تضعیف می‌کند و به اساس برنامه «توسعه و کاهش فقر» ضربه می‌زند.

دارد که ترکیبی از سیاست داخلی صحیح، ادامه مساعدت خارجی (در جایی که قابل دسترسی بوده است) و بهبودهای محیط زیست می‌باشند.

در این گزارش توصیه‌هایی در خصوص موقعیت کشورهای کوچک در سیاست‌ها و برنامه‌های تجارت چندجانبه، امور مالی و سازمان‌های توسعه ارایه شده است.

کمیته توسعه از پیشنهادهای بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در خصوص برنامه‌های کاری آینده کشورهای دارای اقتصاد کوچک، حمایت کرد و تأکید نمود که این‌گونه اقدامات می‌تواند کمک ارزشمندی در یاری رساندن به کشورهای مذکور برای رویارویی با چالش‌های توسعه‌ای آنها باشد.

معماری مالی بین‌المللی

وزیران شرکت‌کننده در نشست کمیته توسعه، از کمک مستمر بانک جهانی به